

Pensionsavgångar inom statsförvaltningen

Statistikrapport 2014

SPV

Statens tjänstepensionsverk

Innehållsförteckning

Förord	sid 5
1. Pensionsavgångar inom statsförvaltningen	sid 7
1.1 Förutsättningar för statistikuppgifterna	sid 7
1.2 En överblick av beviljade pensioner 2008 till 2013	sid 7
2. Nybeviljade pensioner	sid 9
2.1 Ålderspension	sid 9
2.2 Pensionsersättning inklusive särskild pensionsersättning	sid 13
2.3 Sjukpension	sid 14
2.4 Delpension	sid 17
3. Medianålder vid pensionering	sid 21
4. Anställda och beviljade ålderspensioner vid 67 år eller äldre	sid 24
5. Framtida pensionsavgångar	sid 26

Förord

Varje år lämnar SPV statistik till regeringen om pensionsavgångar inom statsförvaltningen. Årets statistikrapport innehåller flera intressanta utvecklingstendenser.

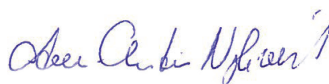
Statistiken visar att individualiseringen av hur man tar ut sin pension ökar. 2013 valde 72 procent att avgå vid en annan ålder än 65 år och allt fler vill arbeta längre. För fem år sedan var det 37 procent som arbetade kvar efter 65-årsdagen. 2013 är siffran 49 procent. Bland de som slutade arbeta efter fyllda 65 år tog 29 procent av kvinnorna och 36 procent av männen ut pensionen först samma månad de fyllde 67 år. Vidare är det tydligt att den lagliga rätten att arbeta till 67 år har stor påverkan på hur länge man är kvar i arbetslivet.

Kopplingen mellan lägre lön och tidigare pensionering respektive högre lön och arbete efter pensionsåldern står sig även i årets rapport. För de som gick i pension efter att de fyllt 65 år hade de flesta en månadslön över 30 000 kronor medan de som gick i pension vid 65 år hade de flesta en månadslön upp till 30 000 kronor.

När det gäller nybeviljade sjukpensioner har antalet ökat de tre senaste åren, vilket stämmer överens med utvecklingen av nya sjukersättningar beviljade av Försäkringskassan. Inom statsförvaltningen har den största ökningen av sjukpensioner skett bland de som beviljats omfattningarna 75 procent och 100 procent. Ökningen har skett över alla sektorer men främst inom sektorn för socialt skydd. Medianåldern för när sjukpensionerna beviljas har sjunkit med 9 månader sedan fjolårets rapport.

Antalet beviljade delpensioner fortsatte att minska även under 2013 och medianåldern för när man beviljas delpension höjs för varje år. År 2008 hade ungefär en fjärdedel av anställda i åldrarna 61-64 delpension och 2013 hade andelen sjunkit till knappt en femtedel. Den sektor som beviljar flest delpensioner är sektorn för allmän offentlig förvaltning.

Den främsta anledningen till pensionering inom staten är ålderspension. Från bl.a. ett samhällsekonomiskt perspektiv är utvecklingen inom staten mot ett längre arbetsliv positiv. Statistiken visar också att allt fler individer värdesätter att arbeta längre upp i åren. Vidare minskar också skillnaderna mellan män och kvinnor i flera avseenden. För den intresserade ger tabeller och kurvor i rapporten ytterligare information.

Ann-Christin Nykvist
Generaldirektör, SPV

1. Pensionsavgångar inom statsförvaltningen

1.1 Förutsättningar för statistikuppgifterna

SPV lämnar varje år statistik till regeringen om beviljade pensioner inom statsförvaltningen. I statistiken ingår de statligt anställda vars arbetsgivare var obligatoriska medlemmar hos Arbetsgivarverket när pensionerna beviljades.

Arbetsgivarna eller snarare verksamheten kan grupperas efter den internationella klassifikationen Classification of the Functions of Government (cofog). Klassifikationen har tio huvudgrupper men Arbetsgivarverket har reducerat antalet grupper till sju vilka vi också har valt att använda i den här rapporten.

Sammanställningen består av nybeviljade och löpande pensioner. Pensionerna redovisas för den tidpunkt då de började betalas ut om inte annat anges.

- De nya pensionerna är beviljade under perioden 1 januari till 31 december för respektive år.
- De löpande pensionerna är beviljade före det aktuella året och fortsätter att betalas ut efter den 1 januari det aktuella året, pensionen löper alltså över årsskiftet. Däremot kan den löpande pensionen upphöra senare under det aktuella året. De löpande pensionerna redovisas enbart med en överblick i tabellen 1.2.2.

Förmånstagare som haft en beviljad sjukpension eller pensionsersättning och som fyllt 65 år under året, finns inte med som nybeviljade ålderspensionärer. Delpensionärer som under året beviljats ålderspension, finns med både som delpensionär och som nybeviljad ålderspensionär.

Genomgående i rapporten används medianen som centralmått och är beräknad för den ålder förmånstagaren uppnådde vid tidpunkten då pensionen började betalas ut om inte annat anges. Medianåldern visar brytpunkten där hälften av förmånstagarna är yngre och hälften är äldre vid deras första tidpunkt för utbetalningen av pensionen.

1.2 En överblick av beviljade pensioner 2008 till 2013

Tabellerna nedan ger en överblick av hur många pensioner som har beviljats under åren 2008–2013. Tabellerna visar endast pensioner enligt definitionen ovan.

Tabell 1.2.1 – Antal nybeviljade pensioner 2008 till 2013

Pension	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Delpension	1 739	1 638	1 662	1 457	1 363	1 282
Pensionsersättning	887	670	627	614	366	584
Sjukpension	1016	550	356	227	234	296
Ålderspension	4 835	4 725	5 441	5 131	5 535	5 710
Summa	8 477	7 583	8 086	7 429	7 498	7 872
Procent kvinnor	52 %	53 %	53 %	52 %	53 %	51 %
Procent män	48 %	47 %	47 %	48 %	47 %	49 %

Tabellen ovan visar att antalet nybeviljade delpensioner minskade med 6 procent från 2012 till 2013. Övriga pensioner ökade från föregående år.

Det är fler kvinnor än män med en nybeviljad pension och det är något fler aktiva kvinnor (51 procent) än män i åldern 60 år och uppåt. De flesta av dessa nybeviljade pensioner (93 procent) har beviljats från 60 år eller därefter.

Av de nybeviljade pensionerna är 4 procent av kvinnorna och 9 procent av männen yngre än 60 år vid första utbetalningstillfället.

Tabell 1.2.2 – Antal löpande pensioner 2008 till 2013 exklusive ålderspensioner

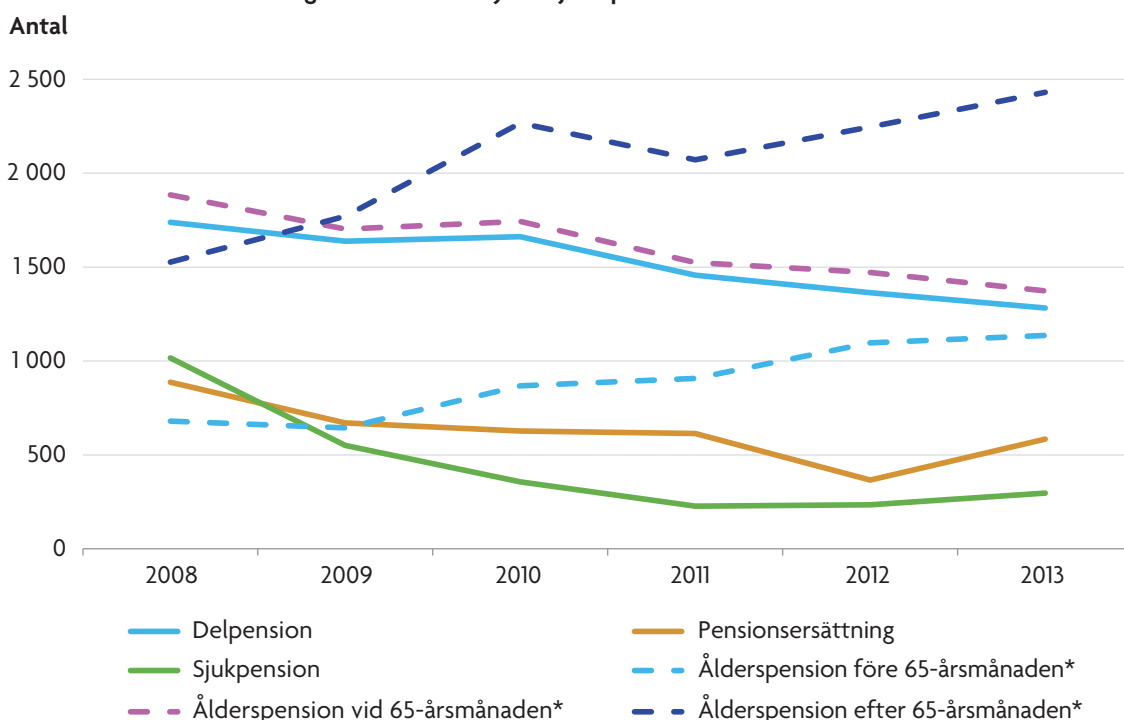
Pension	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Delpension	4 908	4 584	4 354	4 157	3 825	3 465
Pensionsersättning	5 407	4 168	3 557	2 640	2 183	1 459
Sjukpension	12 050	11 971	10 200	7 219	6 350	6 173
Summa	22 365	20 723	18 111	14 016	12 358	11 097
Procent kvinnor	57 %	59 %	59 %	60 %	61 %	63 %
Procent män	43 %	41 %	41 %	40 %	39 %	37 %

De löpande pensionerna fortsätter att minska för varje år och totalt minskade de med drygt 10 procent från föregående år. Det är fler kvinnor än män som har en löpande pension och andelen kvinnor har ökat för varje år. De flesta av kvinnorna (62 procent) och de flesta av männen (45 procent) har en löpande sjukpension.

2. Nybeviljade pensioner

I det här avsnittet har vi fokuserat på de nybeviljade pensionerna: ålderspension, pensionsersättning, sjukpension och delpension. Diagrammet nedan visar utvecklingen av dessa pensioner från 2008 till 2013.

Diagram 2.1 – Antal nybeviljade pensioner 2008 till 2013

*Exklusive lägre pensionsålder och rätt att gå i pension före 65 år enligt övergångsbestämmelser

Antalet nybeviljade delpensioner och ålderspensioner den månad man fyller 65 år fortsätter att minska vilket syns tydligt i diagrammet ovan. De övriga pensionerna ökade från föregående år och den pension som har ökat mest mellan 2008 och 2013 är antalet ålderspensioner före 65 år (67 procent). Under samma tidsperiod har antalet beviljade ålderspensioner efter 65 år ökat med 59 procent.

2.1 Ålderspension

Det blir allt vanligare att fortsätta arbeta efter 65 år. Av de nybeviljade ålderspensionerna 2013 var det 43 procent som slutade efter att de fyllt 65 år.

Under 2013 var det cirka 4 900 aktiva som uppnådde sin pensionsålder, inklusive de som hade rätt att avgå med ålderspension före 65 år enligt övergångsbestämmelser, så kallade öb-rätter. Knappt hälften (46 procent) av dem tog ut sin ålderspension under året. Tabell 2.1.1 visar hur många anställda som har valt att gå i ålderspension oavsett om anledningen är att de har uppnått en viss pensionsålder eller haft rätt att gå i pension enligt övergångsbestämmelser.

Tabell 2.1.1 – Antal nybeviljade ålderspensioner per åldersgrupp uppdelat på kön

Män	2008	2009	2010	2011	2012	2013
55-59 år	21	8	9	20	19	21
60-64 år	715	593	655	683	803	907
65-årsdagen	907	798	847	718	653	590
Efter 65-årsdagen	848	974	1 244	1 124	1 193	1 270
Summa	2 491	2 373	2 755	2 545	2 668	2 788

Kvinnor	2008	2009	2010	2011	2012	2013
55-59 år	3	0	0	0	1	0
60-64 år	685	651	767	833	995	978
65-års månaden	978	904	896	806	818	783
Efter 65-års månaden	678	797	1 023	947	1 053	1 161
Summa	2 344	2 352	2 686	2 586	2 867	2 922

Tabell 2.1.2 visar däremot hur många anställda som har gått i pension enligt sin pensionsålder eller övergångsbestämmelser. Av de ålderspensioner som nybeviljades 2013 var det 20 procent som slutade i förtid, 37 procent som slutade vid den tidpunkt de uppnådde sin pensionsålder eller utnyttjade sin rätt enligt övergångsbestämmelserna och 43 procent som slutade efter att de fyllt 65 år.

Tabell 2.1.2 – Antal nybeviljade ålderspensioner enligt arbetstagarens pensionsålder eller rätt till övergångsbestämmelser

Ålderspension	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lägre pensionsålder	63	45	63	89	135	138
Utnyttjad öb-rätt*	681	563	500	540	586	632
Förtida uttag**	680	644	868	907	1 097	1 136
65-års månaden	1 885	1 702	1 743	1 524	1 471	1 373
Efter 65-års månaden	1 526	1 771	2 267	2 071	2 246	2 431
Summa	4 835	4 725	5 441	5 131	5 535	5 710
Procent kvinnor	48 %	50 %	49 %	50 %	52 %	51 %
Procent män	52 %	50 %	51 %	50 %	48 %	49 %

*Rätt att gå i pension före 65 år enligt övergångsbestämmelser.

**Gått i pension före uppnådd pensionsålder 65 år.

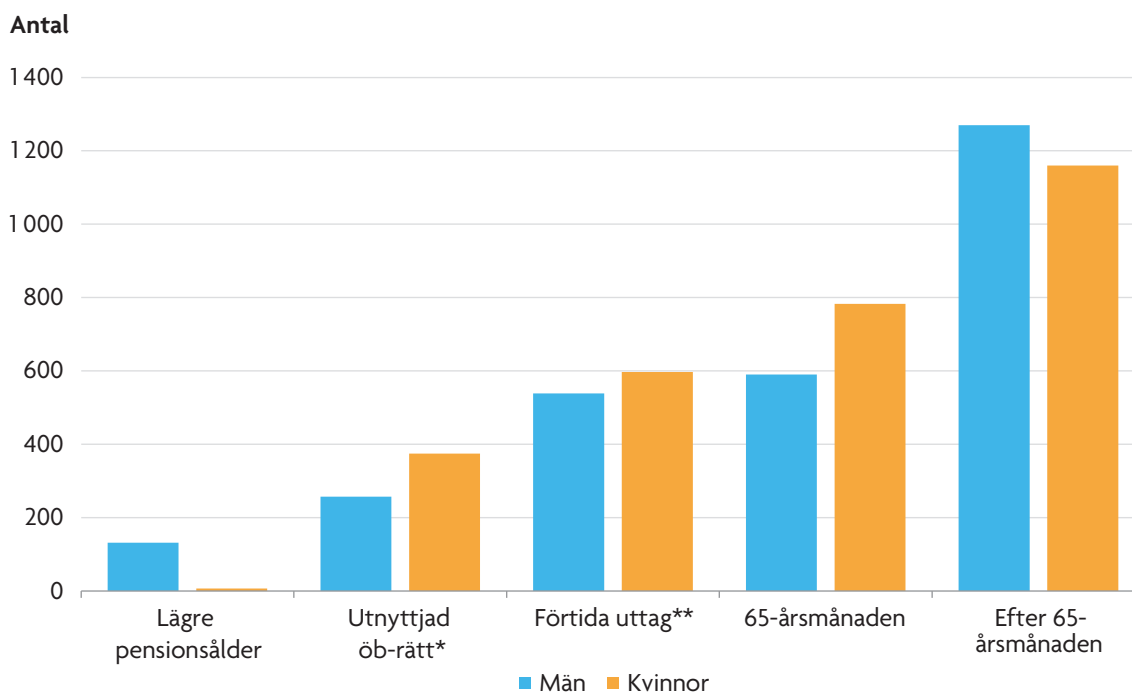
Det totala antalet nybeviljade ålderspensioner ökade med 3 procent från föregående år. Av dessa har antalet beviljade ålderspensioner till samma månad man fyller 65 år minskat med 7 procent och övriga grupper ökat sammanlagt med 7 procent.

Av de som under 2013 valde att ta ut sin ålderspension samma månad de fyllde 65 år var det drygt 4 procent som hade slutat vid ett tidigare tillfälle och skjutit upp utbetalningen till den månad de fyllde 65 år. I genomsnitt slutade de arbeta 1 år och 3 månader före de fyllde 65 år.

Andelen män som tar ut sin ålderspension i förtid ökar mer jämfört med kvinnorna.

När det gäller förtida uttag av ålderspensionen har antalet ökat för männen med 13 procent men däremot minskat för kvinnorna med 4 procent jämfört med föregående år. Mellan 2009 och 2013 har förtida uttag hos männen ökat med 88 procent och hos kvinnorna har uttagen ökat med 69 procent. Arbetsgivare med flest förtida uttag under 2013 är Polisen och Skatteverket. De står tillsammans för knappt 40 procent.

Diagram 2.1.1 – Antal nybeviljade ålderspensioner 2013 enligt arbetstagarens pensionsålder och kön

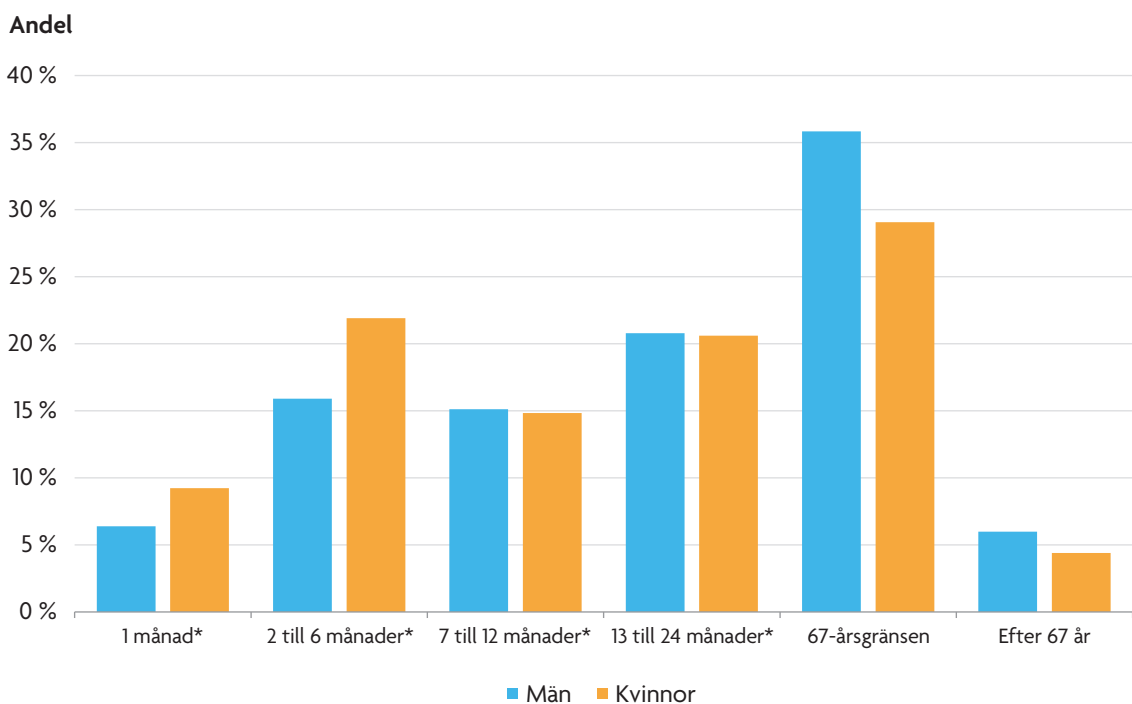
*Rätt att gå i pension före 65 år enligt övergångsbestämmelser

**Gått i pension före uppnådd pensionsålder 65 år

Fler kvinnor än män går i pension före de fyller 65 år alternativt samma månad de fyller 65 år.

Det är fler kvinnor än män som antingen går i pension i förtid eller slutar samma månad de fyller 65 år. I gruppen beviljad ålderspension efter att man fyllt 65 år är det fler män än kvinnor.

Diagram 2.1.2 – Andel nybeviljade ålderspensioner efter den månad man fyllt 65 år

*Efter den månad man fyllt 65 år.

Av de nybeviljade ålderspensionerna efter att man fyllt 65 år gick 36 procent av männen och 29 procent av kvinnorna i pension samma månad de fyllde 67 år. Endast 6 procent av männen och 4 procent av kvinnorna var kvar efter fyllda 67 år och dessa finns i områdena utbildning samt näringslivsfrågor.

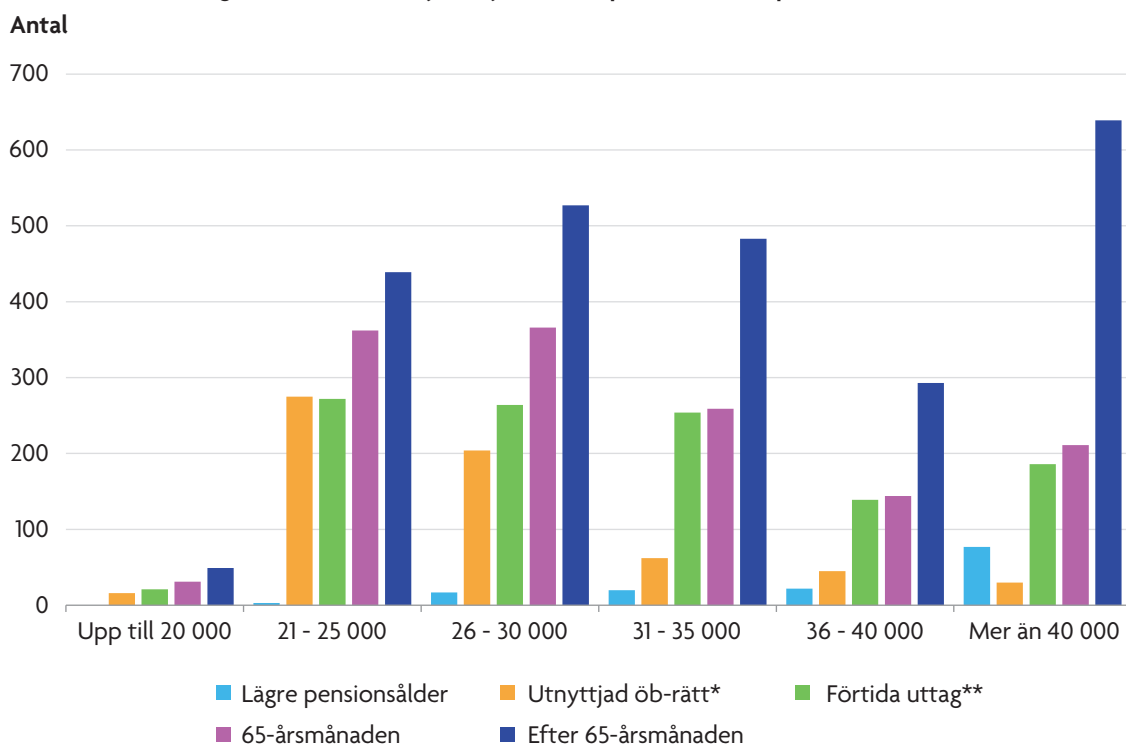
Diagram 2.13 – Medianålder för de som tagit ut sin ålderspension efter att de fyllt 65 år

Medianåldern för de som tagit ut sin ålderspension efter att de fyllt 65 år har ökat med ett år från 2003 till 2013. För varje år är det alltså fler och fler som är kvar längre tid efter att de fyllt 65 år. År 2003 slutade hälften av arbetstagarna före 65 år och 5 månader i jämförelse med 2013 då hälften slutade före 66 år och 5 månader.

Skillnaden mellan män och kvinnor i den här åldersgruppen är att hälften av männen tog ut sin ålderspension efter 66 år och 8 månader medan hälften av kvinnorna tog ut sin ålderspension efter 66 år och 2 månader.

Diagram 2.14 – Antal nybeviljade ålderspensioner 2013 per löneintervall

*Rätt att gå i pension före 65 år enligt övergångsbestämmelser.

**Gått i pension före uppnådd pensionsålder 65 år.

De som väljer att fortsätta arbeta efter 65 år har i genomsnitt högre lön än de som går i pension tidigare.

Av de som valde att ta ut sin pension samma månad de fyllde 65 år hade de flesta (55 procent) en månadslön upp till 30 000 kronor medan de som tog ut sin pension efter 65 år hade de flesta (58 procent) en månadslön över 30 000 kronor. Här skiljer det sig åt mellan könen och den största skillnaden ser vi hos de som slutade arbeta efter att de fyllt 65 år. I den gruppen hade 37 procent av männen och 16 procent av kvinnorna en månadslön på mer än 40 000 kronor.

2.2 Pensionsersättning inklusive särskild pensionsersättning

En anställd som har mindre än 4 år kvar till pensionsålder (60, 61 eller 65 år) kan få pensionsersättning om han eller hon slutat sin anställning till exempel som följd av arbetsbrist. Om det finns särskilda skäl, kan en anställd som sagts upp från sin tillsvidareanställning på grund av arbetsbrist beviljas särskild pensionsersättning av nämnden för Trygghetsavtalet. Den anställde ska då ha fyllt 55 år sista anställningsdagen. Ersättningen beviljas tidigast från 61 års ålder. Det gäller för ersättning som började betalas ut från den 1 januari 2009 eller senare. Flygledare med pensionsåldern 60 år, kan dock inte få pensionsersättning.

För en anställd som blivit uppsagd före den 1 januari 2009 kan nämnden för Trygghetsavtalet pröva om det finns särskilda skäl för särskild pensionsersättning från 61 år även om anställningen upphörde före 55 års ålder. Trots att kraven på 55 och 61 år inte är uppfyllda kan nämnden för Trygghetsavtalet pröva om det finns synnerliga skäl att bevilja en uppsagd person särskild pensionsersättning.

Den anställde kan välja att stå till arbetsmarknadens förfogande och då få ersättning från arbetslöshetskassan. I sådant fall betalas inte den särskilda pensionsersättningen eller pensionsersättningen ut förrän ersättningen från arbetslöshetskassan upphört. Det innebär att det kan uppstå ett tidsglapp mellan tidpunkten då den anställde slutat sitt arbete och tidpunkten då särskild pensionsersättning eller pensionsersättning börjar betalas ut. I SPV:s statistik redovisas tidpunkten när den särskilda pensionsersättningen eller pensionsersättningen börjar betalas ut.

Antal nybeviljade pensionsersättningar har ökat med nästan 60 procent under det senaste året och det är männen som står för denna ökning.

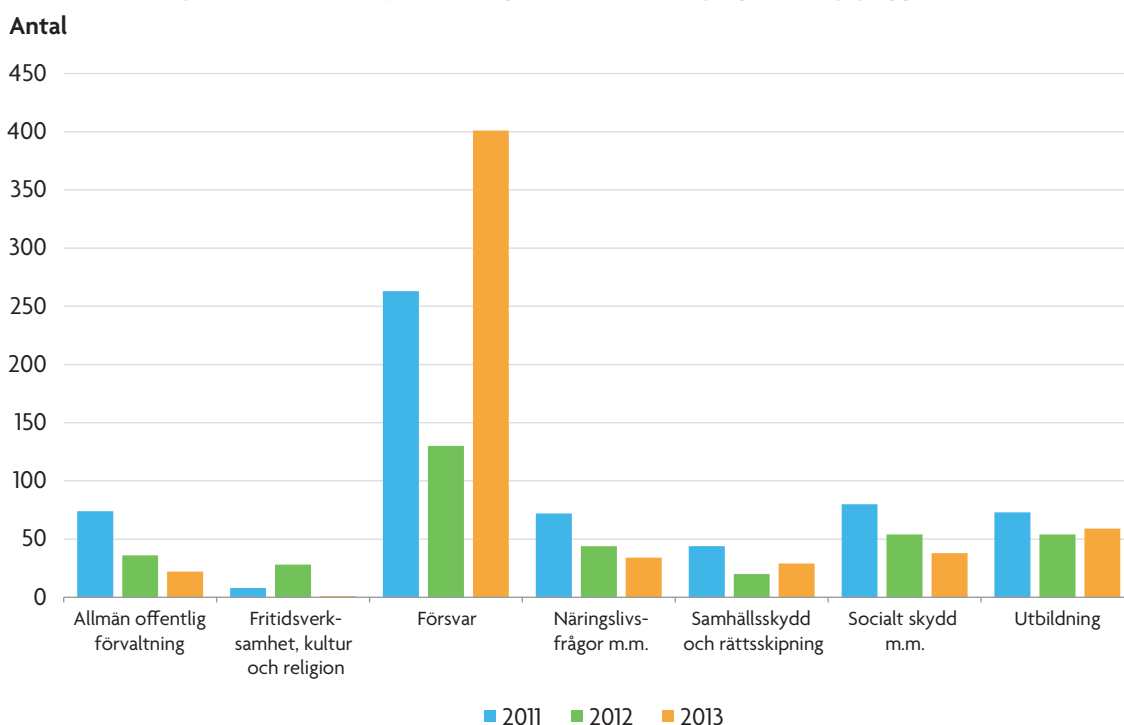
Tabell 2.2.1 – Antal individer med pensionsersättning inklusive särskild pensionsersättning

Pensionsersättning	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kvinnor	408	369	382	313	161	158
Män	479	302	245	301	205	426
Summa	887	670	627	614	366	584
Ålder (median) avgångsålder	62 år 8 mån	62 år 6 mån	62 år 6 mån	62 år 4 mån	61 år 10 mån	59 år 5 mån
Ålder (median) första utbetalning	62 år 10 mån	62 år 8 mån	62 år 7 mån	62 år 7 mån	62 år 2 mån	60 år
Procent kvinnor	46 %	55 %	61 %	51 %	44 %	27 %
Procent män	54 %	45 %	39 %	49 %	56 %	73 %

Tabellen ovan visar att i jämfört med föregående år har antalet nybeviljade pensionsersättningar ökat med knappt 60 procent. Det är betydligt fler män än kvinnor som nybeviljats en pensionsersättning under 2013.

Medianåldern för när man dels slutar sin anställning, dels får sin första utbetalning av pensionsersättningen har sänkts varje år från 2008 till 2013. Antalet månader som skiljer mellan när man slutar sin anställning och första utbetalningen av pensionsersättningen har ökat de senaste åren.

Diagram 2.2.1 – Antal nybeviljade pensionsersättningar per cofog-grupp och år

Arbetsgivare med flest nybeviljade pensionsersättningar under 2013 tillhör följande cofog-grupper:

- **Försvaret** 69 procent
- **Utbildning** 10 procent

Den största ökningen har skett inom försvaret. De har tredubblat antalet nybeviljade pensionsersättningar från föregående år. Försvaret har även haft flest antal nybeviljade pensionsersättningar 2011 och 2012.

Det totala antalet nybeviljade sjukpensioner ökade med knappt 26 procent mellan åren 2012 och 2013.

2.3 Sjukpension

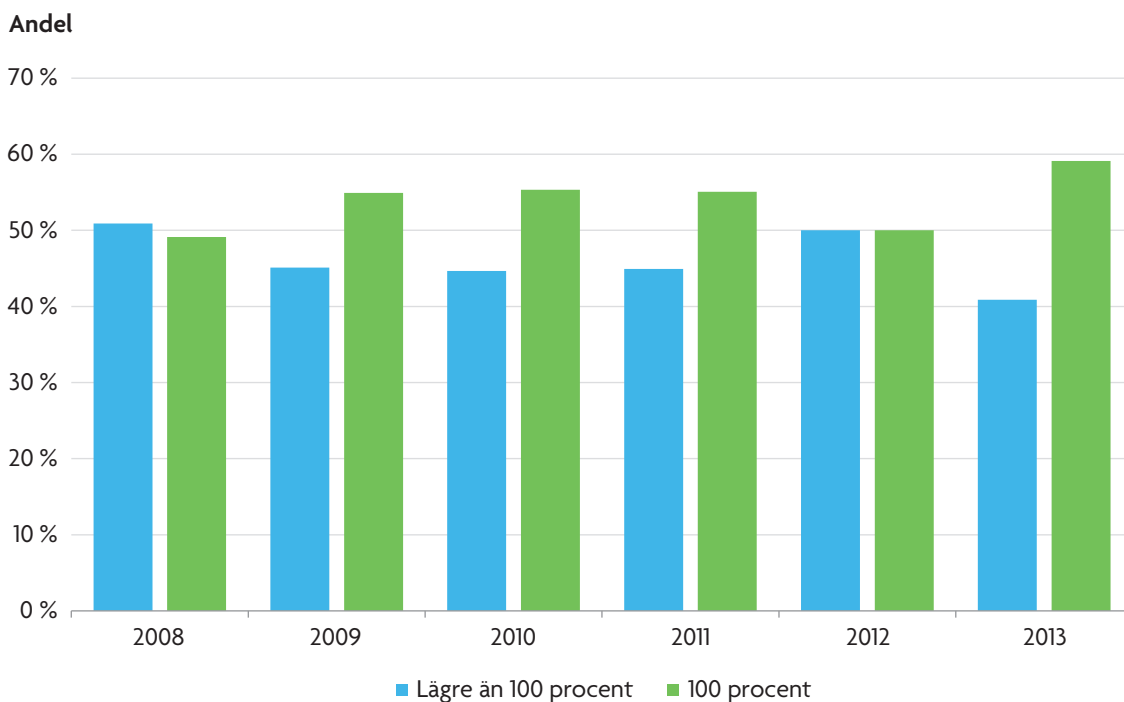
I det här avsnittet redovisas nybeviljade sjukpensioner. Sjukpension beviljas om Försäkringskassan har beviljat sjukersättning eller aktivitetsersättning med någon av följande omfattning: 25, 50, 75 eller 100 procent. Fram till 2011 har SPV särredovisat sjukpension och tillfällig sjukpension. Från och med den 1 juli 2008 beviljar inte Försäkringskassan tidsbegränsad sjukersättning, men enligt övergångsregler fanns ersättningen kvar till slutet av 2012. Tillfällig sjukpension på grund av tidsbegränsad sjukersättning finns alltså inte längre med i uppgifterna från och med 2013.

Tabell 2.3.1 – Antal nybeviljade sjukpensioner per omfattning

Sjukpension	2008	2009	2010	2011	2012	2013
25 procent	228	114	65	41	40	55
50 procent	251	121	81	52	70	54
75 procent	38	13	13	9	7	12
100 procent	499	302	197	125	117	175
Summa	1 016	550	356	227	234	296
Medianålder	57 år 7 mån	57 år 8 mån	56 år 8 mån	57 år 3 mån	57 år 6 mån	56 år 9 mån
Procent kvinnor	69 %	68 %	67 %	64 %	69 %	71 %
Procent män	31 %	32 %	33 %	36 %	31 %	29 %

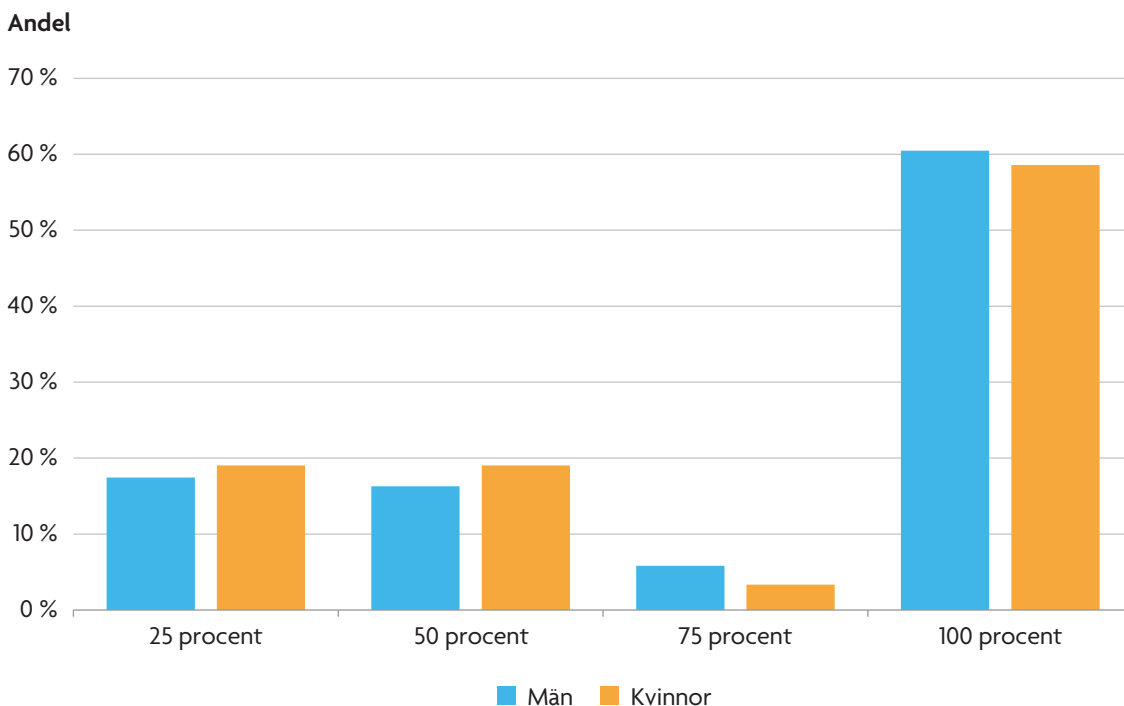
Det totala antalet nybeviljade sjukpensioner har ökat med 26 procent från föregående år. De största ökningarna har skett för omfattningarna 75 och 100 procent, vilka tillsammans ökade med 51 procent. Medianåldern för nybeviljad sjukpension oavsett omfattning sjönk med 9 månader mellan 2012 och 2013.

Diagram 2.3.1 – Andel nybeviljade sjukpensioner per omfattning och år

Nästan 6 av 10 som nybeviljades en sjukpension under 2013 hade en omfattning på 100 procent till skillnad mot 2012 då det beviljades lika många sjukpensioner på deltid som heltid.

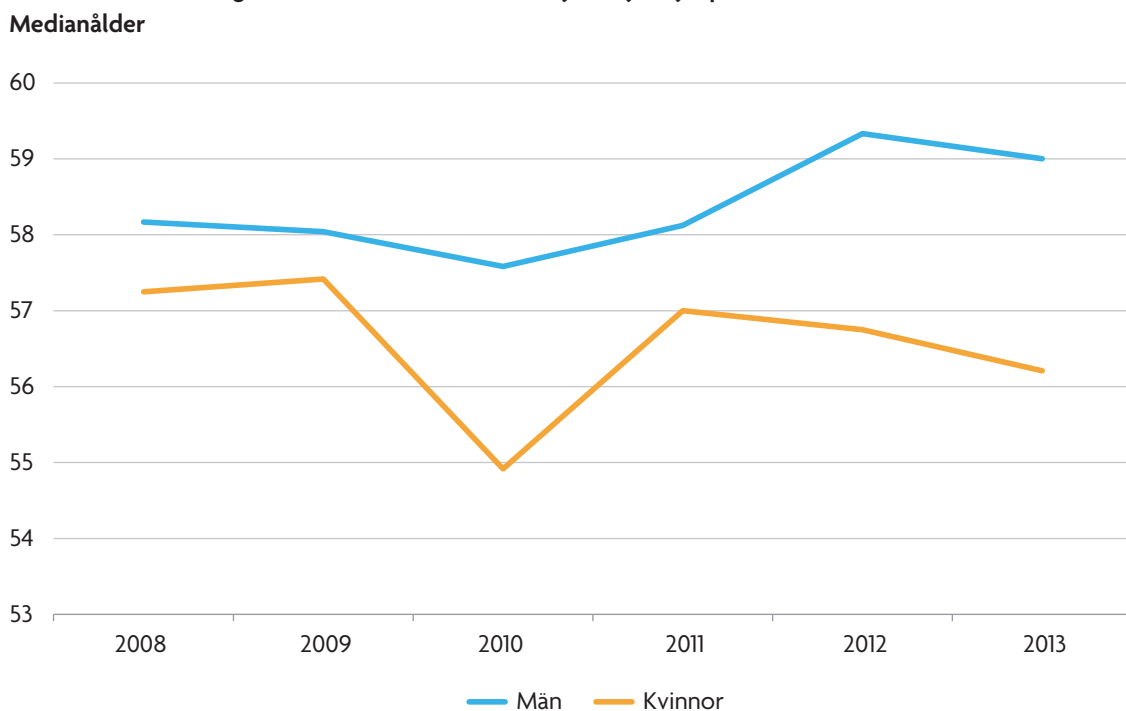
Diagram 2.3.2 – Andel nybeviljade sjukpensioner 2013 per kön och omfattning

Varje år har det varit fler kvinnor än män som beviljats sjukpension. År 2013 var det 210 kvinnor och 86 män. Fördelningen av beviljade sjukpensioner per omfattning är i stort sett lika för män och kvinnor, se diagram 2.3.2. Av alla män som beviljats en sjukpension 2013 har 17 procent beviljats sjukpension med omfattning 25 procent och drygt 60 procent med omfattning 100 procent. Motvarande andel för kvinnorna är 19 procent respektive knappt 59 procent.

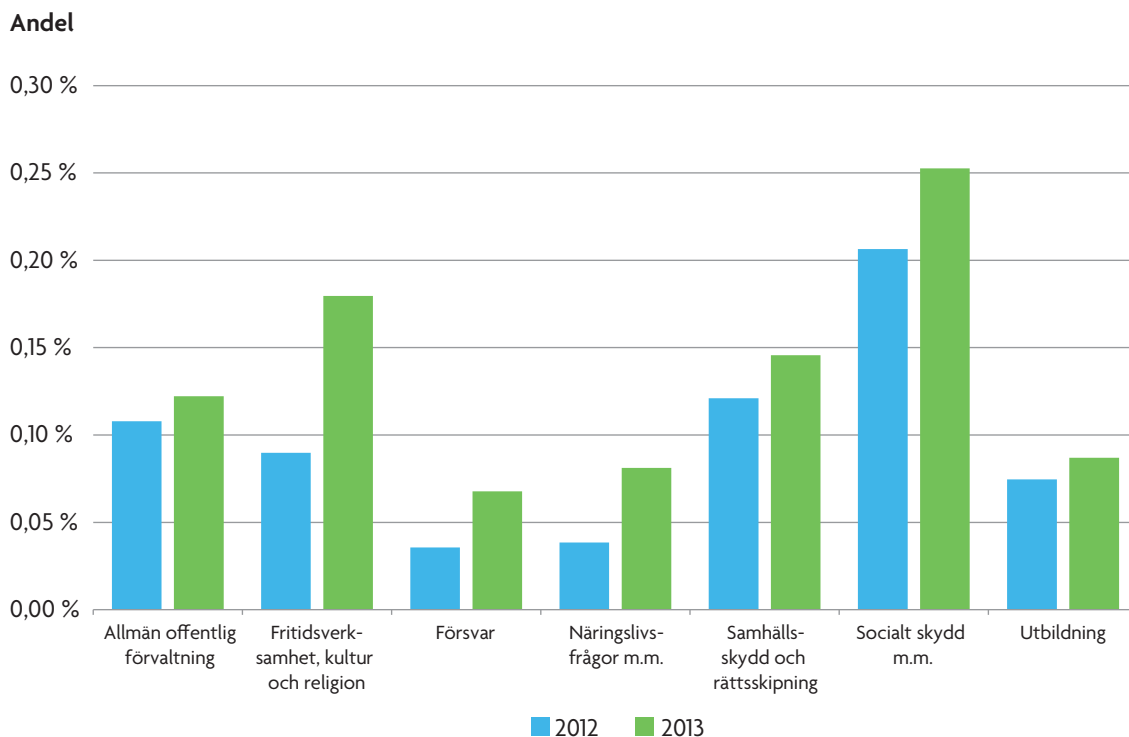
Diagrammet nedan visar män och kvinnors medianålder när de beviljades sjukpension, oavsett omfattning. Männen medianålder sänktes med 3 månader jämfört med föregående år medan kvinnornas medianålder sänktes med nästan 6 månader.

Diagram 2.3.3 – Medianålder för nybeviljad sjukpension 2008 till 2013

Den totala medianåldern för alla nybeviljade sjukpensioner sänktes från föregående år med 9 månader. Kvinnorna har vid beviljandet av sjukpensionen en lägre medianålder än männen.

Diagram 2.3.4 – Antal nybeviljade sjukpensioner 2013 i förhållande till antal aktiva i respektive cofog-grupp

Alla cofog-grupper har ökat sin andel av nybeviljade sjukpensioner mellan 2012 och 2013. De största ökningarna har skett i gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion samt i Socialt skydd.

Gruppen Socialt skydd har en högre andel nybeviljade sjukpensioner i förhållande till antal aktiva än övriga cofog-grupper. Det gäller både 2012 och 2013. De lägsta andelarna har grupperna Försvar, Näringslivsfrågor och Utbildning.

2.4 Delpension

Antal beviljade delpensioner minskar och medianåldern vid beviljandet höjs för varje år.

Den som har en statlig anställning kan få delpension från och med den månad han eller hon fyller 61 år. Delpension innebär att arbetstiden minskar och kan beviljas upp till 50 procent av en heltidstjänst. Delpensionen betalas ut längst till och med månaden innan den anställde fyller 65 år. Det är arbetsgivaren som fattar beslut om den anställde kan beviljas delpension.

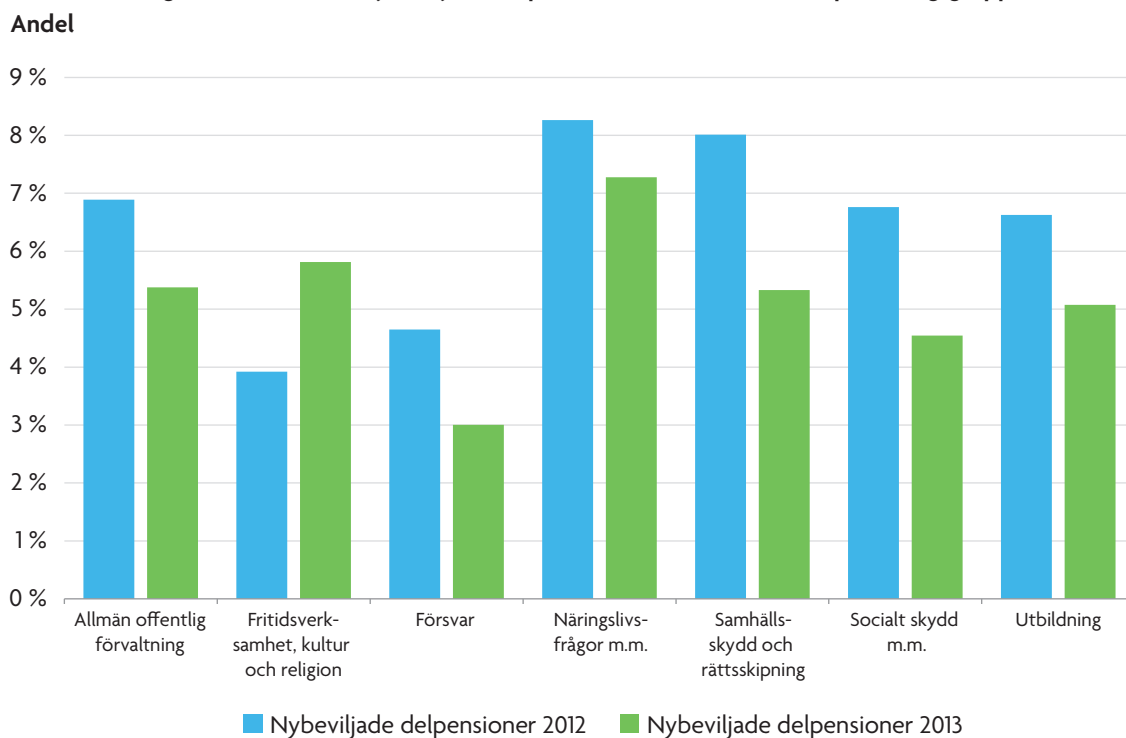
I tabellen nedan redovisas antalet nybeviljade delpensioner uppdelade i tre olika grupper beroende på omfattning.

Tabell 2.4.1 – Antal nybeviljade delpensioner per år och omfattning

Omfattning	2008	2009	2010	2011	2012	2013
≤ 20 %	1 113	1 139	1 212	1 048	1 001	938
21 – 49 %	210	175	181	160	126	146
50 %	416	324	269	249	236	198
Totalt	1 739	1 638	1 662	1 457	1 363	1 282
Procent kvinnor	53 %	54 %	57 %	54 %	55 %	55 %
Procent män	47 %	46 %	43 %	46 %	45 %	45 %

Av de delpensioner som beviljades 2013 var det flest kvinnor i gruppen med omfattning upp till 20 procent (56 procent) och i gruppen 21–49 procent (57 procent). Däremot var det för första gången sedan delpensionsavtalet infördes, lika många män som kvinnor i gruppen med omfattning 50 procent. Det skiljer sig mot tidigare år då det alltid har varit fler män än kvinnor i den här gruppen. Cirka 17 procent av männen och 13 procent av kvinnorna har nybeviljats delpension med omfattning 50 procent under 2013.

Diagram 2.4.1 – Andel nybeviljade delpensioner av aktiva 61-64 år per cofog-grupp

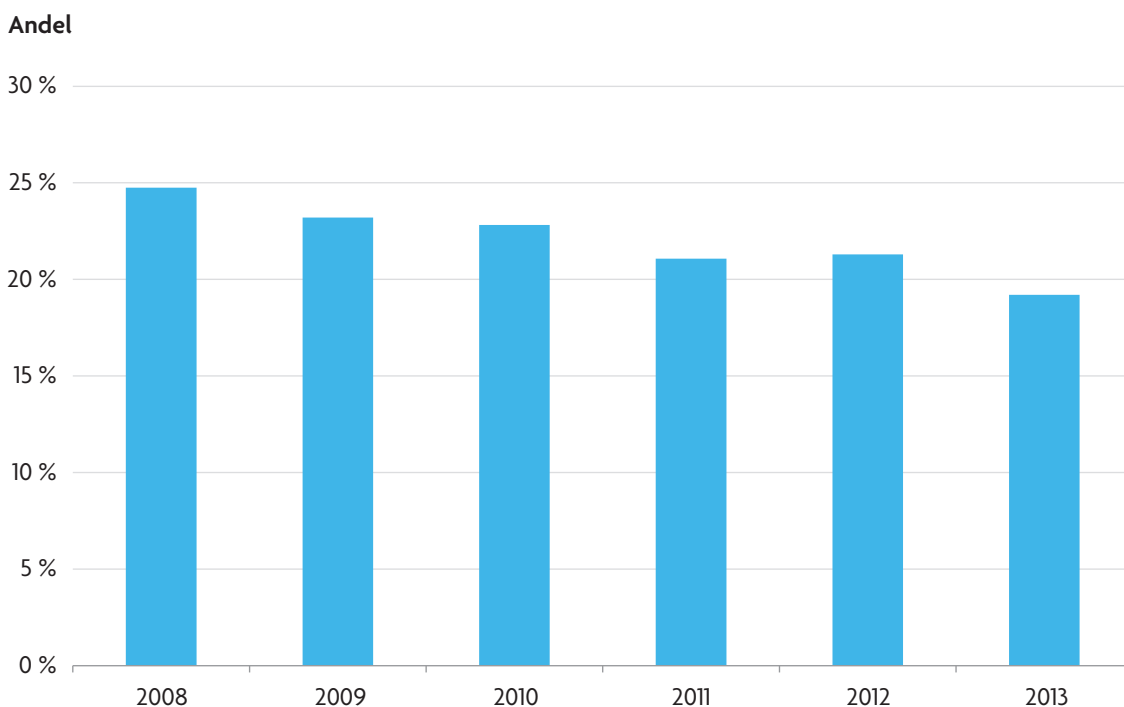

När det gäller nybeviljade delpensioner 2013 är andelen högst i gruppen Näringslivsfrågor m.m.

Alla cofoggrupper förutom i gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion har minskat andelen nybeviljade delpensioner av aktiva mellan 2012 och 2013.

Den totala andelen beviljade delpensioner av antal aktiva 61-64 år har minskat med 2 procentenheter från föregående år. År 2013 är det drygt 19 procent som har en beviljad delpension av antalet aktiva.

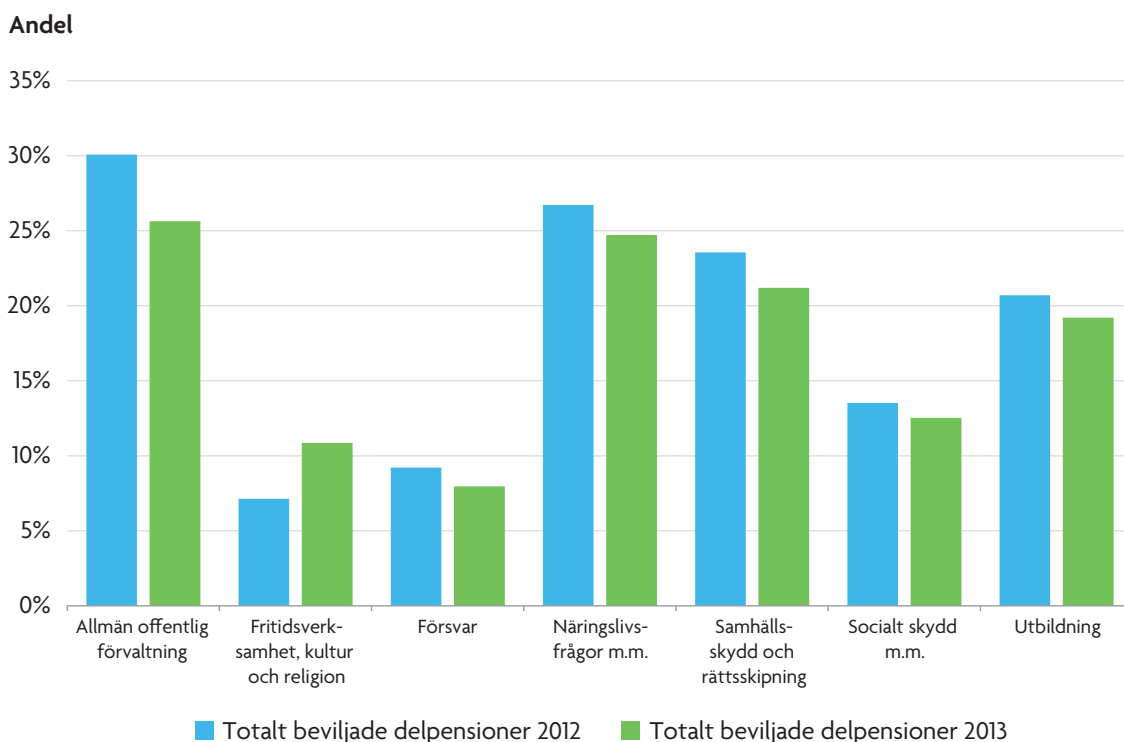
Diagram 2.4.2 – Andel personer med delpension av antal aktiva 61-64 år per år

2008 hade knappt var fjärde anställd i åldrarna 61-64 en beviljad delpension och 2013 hade knappt var femte anställd en beviljad delpension i den här åldersgruppen.

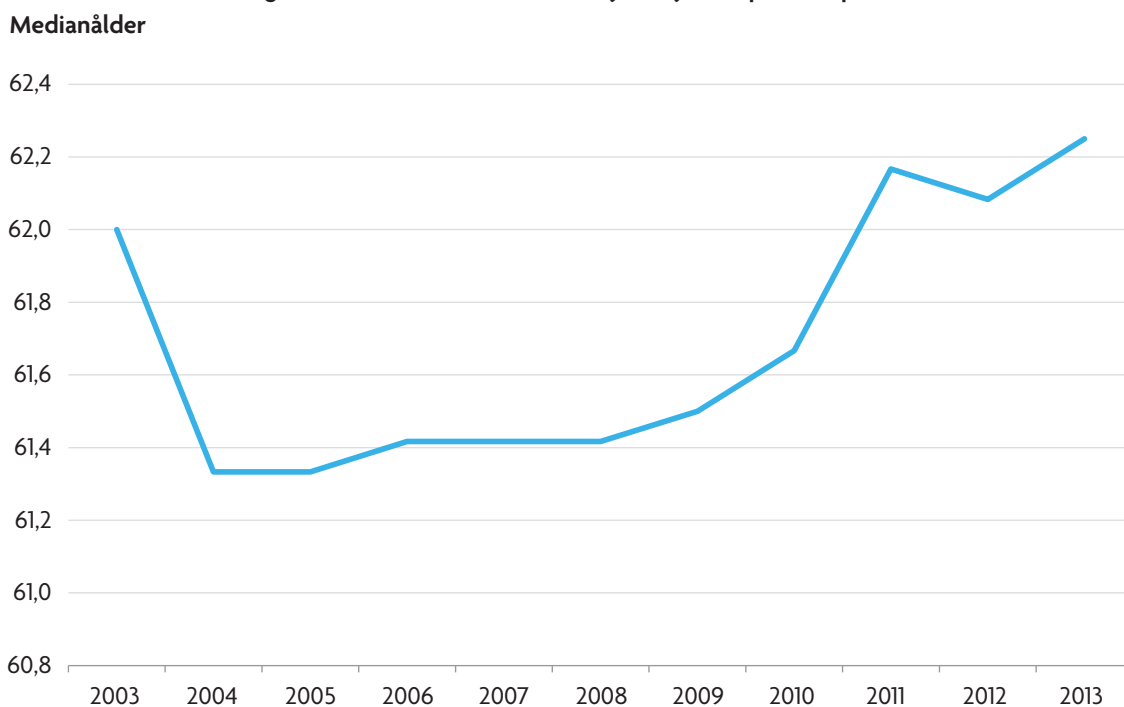
Andelen individer med delpension av antal aktiva i åldrarna 61-64 skiljer sig mellan cofog-grupperna. Andelen beviljade delpensioner 2013 av antalet aktiva är högst i grupperna allmän offentlig förvaltning och näringslivsfrågor, där har 1 av 4 i åldrarna 61-64 delpension. Försvaret har den lägsta andelen anställda med beviljad delpension. Knappt 1 av 12 i åldrarna 61-64 har delpension.

Diagram 2.4.3 – Andel beviljade delpensioner av aktiva 61-64 år per cofog-grupp

Alla cofoggrupper, förutom i gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion, har minskat sin andel delpensioner från föregående år.

Diagram 2.4.4 – Medianåldern för nybeviljad delpension per år

Delpension kan beviljas från 61 år. Delpensionsavtalet började gälla 2003 och sedan dess har tidpunkten för när man beviljas delpension förändrats. Första året fanns ett ackumulerat behov av delpension och då var medianåldern relativt hög om man jämför med åren närmast efter. Från 2004 till 2011 har medianåldern höjts med 11 månader, från 61 år 3 månader till 62 år 2 månader. År 2011 sjönk medianåldern något men ökade igen mellan 2012 och 2013 till 62 år och 3 månader. De tre senaste åren har medianåldern varit högre än året då avtalet om delpension infördes.

Medianåldern på de som ansökt och blivit beviljade delpension med omfattningen mindre än 50 procent, är drygt 62 år. För delpension med omfattning 50 procent är medianåldern 63 år. Det innebär att individen är äldre då delpension med omfattning 50 procent beviljas än då delpension med lägre omfattning beviljas.

Tabell 2.4.2 – Andel nybeviljade ålderspensioner 2013 med eller utan beviljad delpension

Ålder	Nya pensionärer som ej haft delpension under 2003-2013	Nya pensionärer som haft delpension under 2003-2013	Nya pensionärer 1998-2002
61 - 64 år	21 %	27 %	23 %
65 år*	22 %	40 %	68 %
> 65 år**	57 %	33 %	9 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

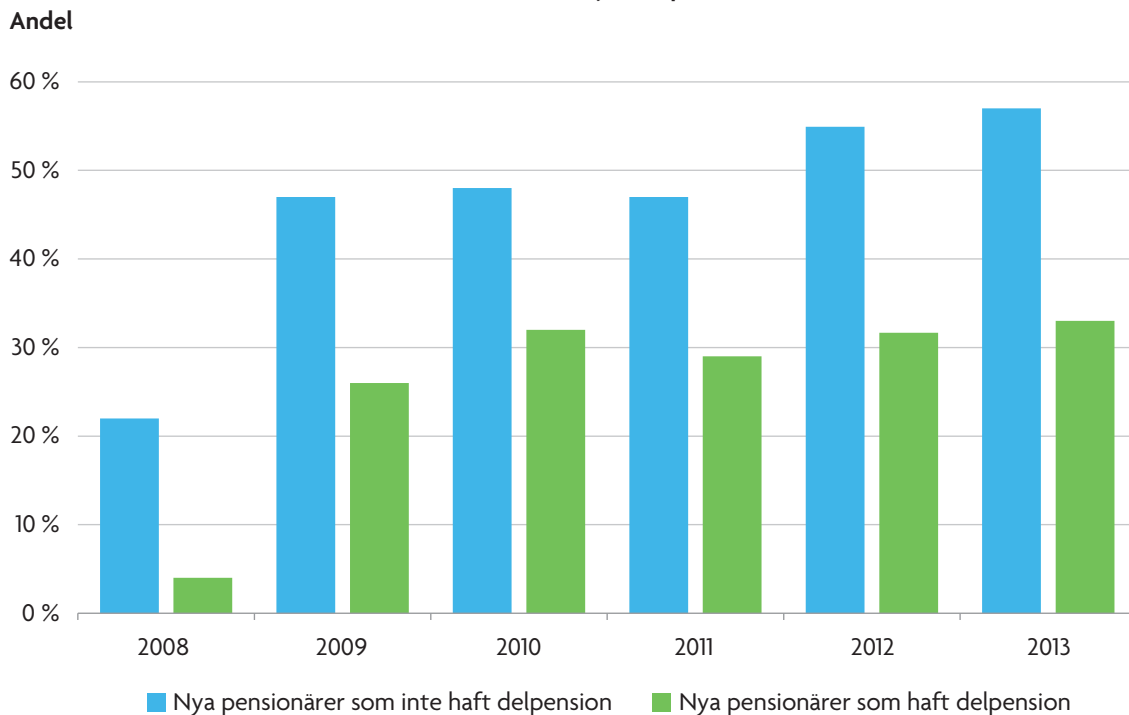
Av de som under 2013 gått i pension före de fyllde 65 år var det fler som haft delpension än övriga som gick tidigare i pension.

* Avser enbart de som slutar den månad de fyller 65 år.

** Avser uttag av pension efter den månad man fyllt 65 år.

För andra året i rad, sedan avtalet om delpension infördes, är andelen högre som har haft delpension och sedan slutat arbeta och fått ålderspension när de var 61-64 år i jämförelse med de som inte haft någon beviljad delpension.

Diagram 2.4.5 – Andel nya pensionärer per år, som slutat efter att de har fyllt 65 år, med eller utan beviljad delpension

Andelen nya pensionärer som slutat arbeta efter att de fyllt 65 år har ökat framför allt sedan 2008. Det gäller oavsett om de haft eller inte haft delpension före 65 år. I gruppen som inte haft delpension har andelen ökat med 35 procentenheter mellan 2008 till 2013, från 22 procent till 57 procent. Under samma period har gruppen som haft delpension före 65 år ökat med 29 procentenheter, från 4 procent till 33 procent. Det innebär att av alla nya pensionärer 2013, som inte haft någon beviljad delpension före 65 år, avgick fler än varannan efter att de hade fyllt 65 år medan den gruppen som haft delpension före 65 år avgick bara var tredje efter att de hade fyllt 65 år.

3. Medianålder vid pensionering

Vid pensioneringen är medianåldern 65 år för både män och kvinnor. Det vanligaste är att avgå med ålderspension.

I det här avsnittet ingår ålderspension, pensionsersättning, särskild pensionsersättning och sjukpension med omfattning 100 procent. Kvinnorna har sedan år 1998 till 2007 haft en högre medianålder vid pensionering än vad männen har haft. Från 2008 och framåt har medianåldern varit densamma för män och kvinnor det vill säga 65 år.

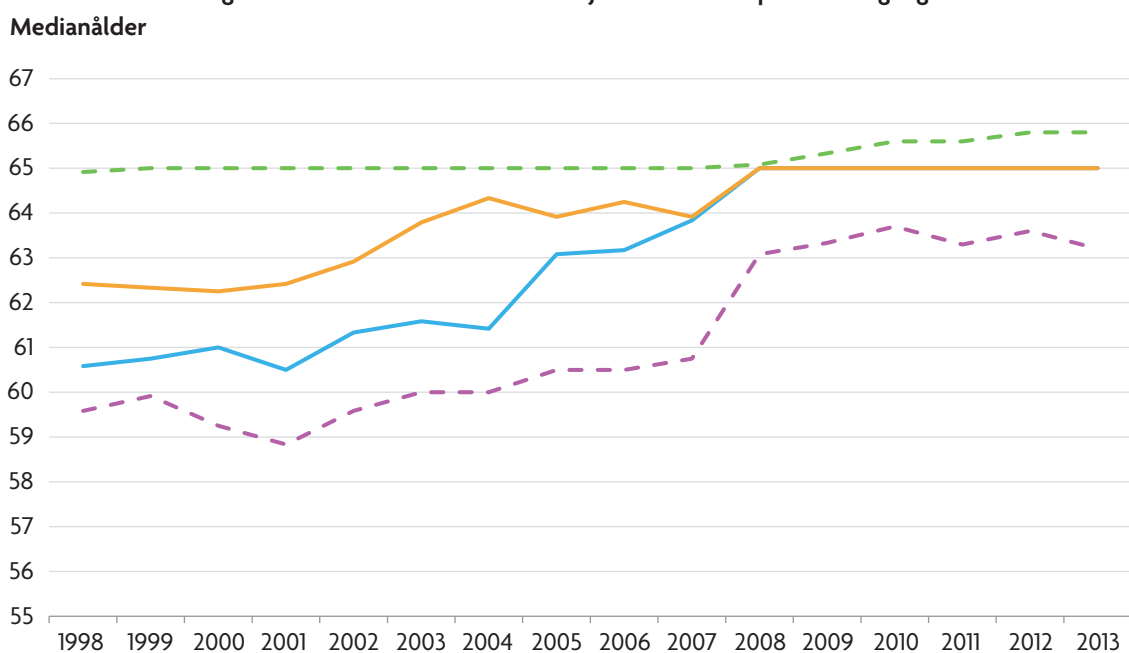
Tabell 3.1 – Medianåldern för statstjänstemännens pensionsavgångar per förmån och år

Män	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ålderspension	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år
Pensionsersättning	62 år 6 mån	62 år 5 mån	62 år 7 mån	62 år 7 mån	62 år 1 mån	59 år 1 mån
Sjukpension	58 år 10 mån	59 år 1 mån	57 år 11 mån	58 år 8 mån	59 år 8 mån	60 år 6 mån
Totalt	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år
Avgått med ålderspension	83 %	85 %	90 %	88 %	92 %	85 %
Kvinnor	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ålderspension	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år
Pensionsersättning	62 år 11 mån	62 år 11 mån	62 år 8 mån	62 år 7 mån	62 år 3 mån	62 år 4 mån
Sjukpension	58 år 8 mån	59 år 1 mån	57 år 4 mån	58 år 8 mån	59 år 8 mån	57 år 4 mån
Totalt	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år
Avgått med ålderspension	79 %	81 %	84 %	87 %	92 %	92 %

Pensionerna sjukpension och pensionsersättning innebär att man slutar arbeta före man fyller 65 år. Ålderspensionen kan däremot vara före, under eller efter man fyller 65 år. Sjukpension kan beviljas med lägre omfattning än 100 procent och de ingår inte i det här avsnittet.

Av de uppräknade pensionerna var det under 2013 färre män som avgick med ålderspension (85 procent) i jämförelse med kvinnorna där 92 procent avgick med ålderspension.

Diagram 3.1 – Medianåldern för statstjänstemännens pensionsavgångar

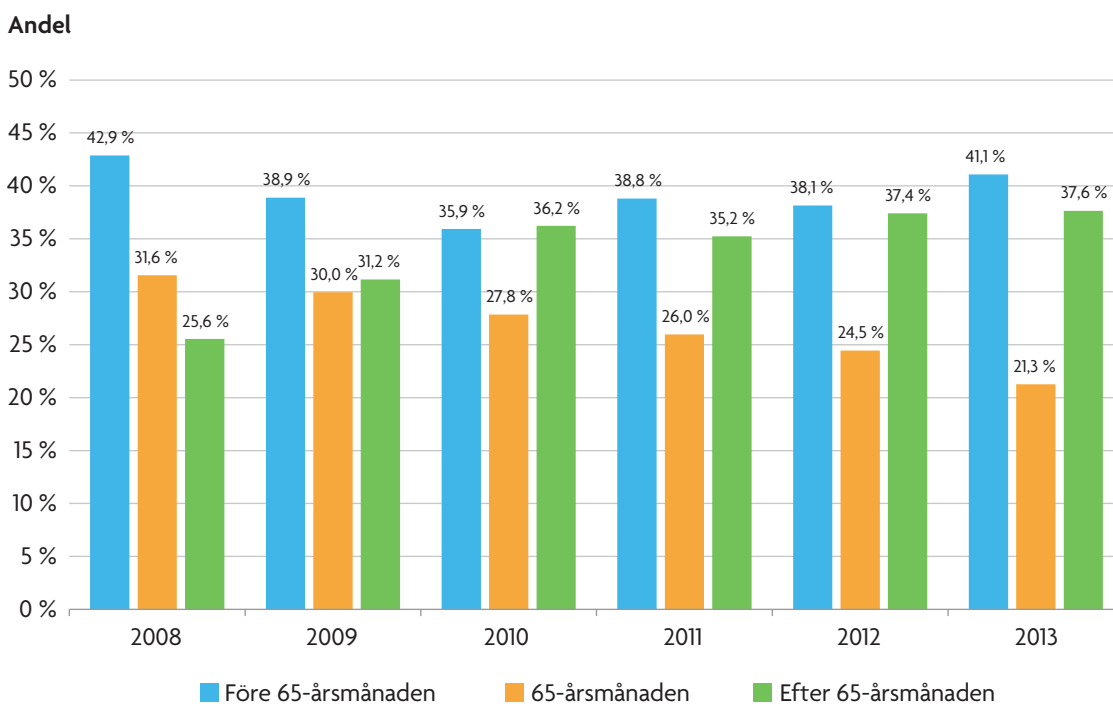
Diagrammet ovan visar medianåldern för statsförvaltningens pensionsavgångar över åren. Skillnaden mellan könen var störst 2004. De streckade linjerna visar den nedre respektive övre kvartilen. Den nedre kvartilen består av de som är 25 procent yngre än de övriga 75 procenten vid pensionsavgången och den övre kvartilen består av de som är 25 procent äldre.

När det gäller nedre kvartilen var 25 procent yngre än 63 år och 1 månad när de gick i pension år 2008 och år 2013 var 25 procent yngre än 63 år och 3 månader. Det innebär att 2013 var 75 procent av de som gick i pension äldre än 63 år och 3 månader. Den nedre kvartilen ökade rejält mellan 2007 och 2008, åren därefter har den dock varit relativt stabil. Skillnaden mot föregående år är att den nedre kvartilen har sjunkit med knappt 5 månader.

25 procent av de som gick i pension 2013 var äldre än 65 år och 10 månader. De avgick med ålderspension, sjukpension eller pensionersättning.

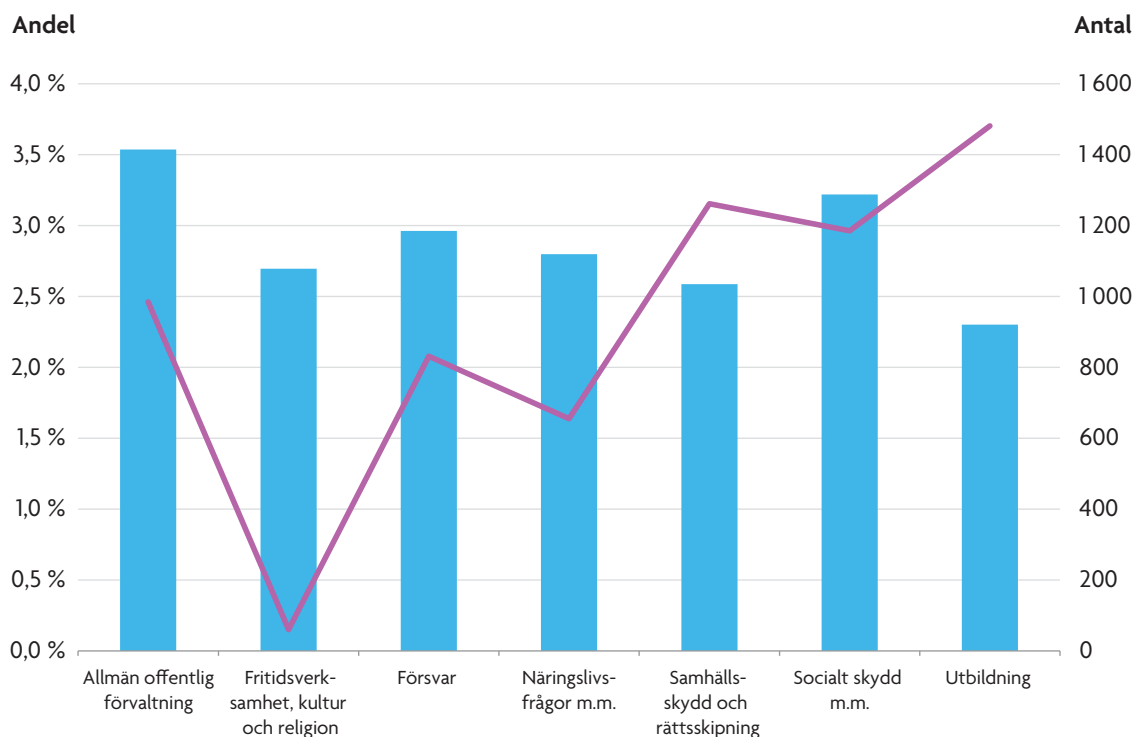
Det som inte syns när det gäller medianlinjen är att det blir fler och fler som går i pension senare vilket däremot kan visas med den övre kvartilen. År 2013 var 25 procent äldre än 65 år och 10 månader när de gick i pension, vilket är oförändrat i jämförelse med året före.

Diagram 3.2 – Pensionsavgångar före, under respektive efter månaden man fyllt 65 år

De senaste åren har medianåldern för pensionsavgångarna varit 65 år. Hälften av dem som slutade arbeta och fick sjukpension, pensionersättning eller ålderspension var yngre än 65 år och hälften var äldre än 65 år. I diagrammet ovan kan man se att det är 3 procentenheter fler som gått i pension före 65 år 2013 än vad det var 2012.

Diagram 3.3 – Pensionsavgångar 2013 inom respektive cofog-grupp

Staplarna i diagram 3.3 visar andelen pensionsavgångar i förhållande till antal aktiva inom respektive cofog-grupp. Linjen visar antal pensionsavgångar. Andelen pensionsavgångar är högst inom allmän offentlig förvaltning och lägst inom utbildning. Däremot är det flest antal pensionsavgångar inom utbildning.

4. Anställda och beviljade ålderspensioner vid 67 år eller äldre

Antal anställda 67-åringar ökar för varje år.

Från och med den 1 september 2001 har arbetstagare, genom en tvingande regel i lagen om anställningsskydd (LAS), rätt men inte skyldighet att stanna kvar i sin anställning till och med den månad då han eller hon fyller 67 år. Att en arbetstagare är skyldig att avgå vid 67 år regleras i 11 kap. 1 § Allmänt löne- och förmånsavtal (ALFA). En arbetsgivare kan dock medge till att en arbetstagare fortsätter att vara anställd efter 67 år. Avtal om tidsbegränsad anställning får träffas först när arbetstagaren har fyllt 67 år (5 § i lagen om anställningsskydd (LAS)).

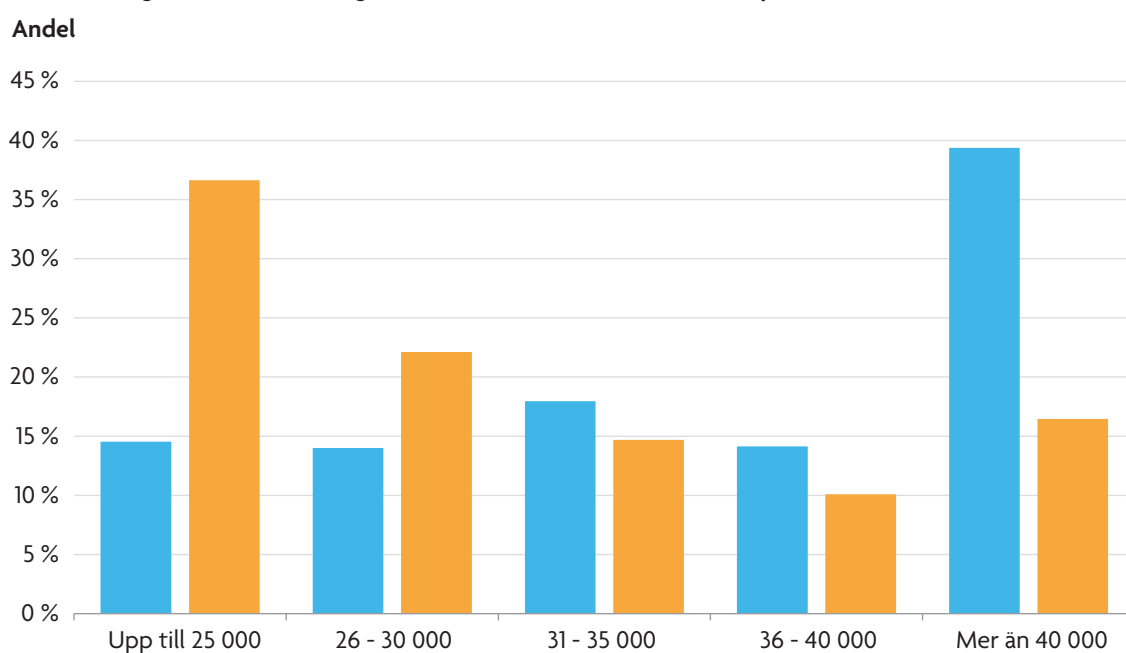
Antalet anställda som har fyllt 67 år eller är äldre ökar varje år. De individer som redovisas i tabellen nedan kan ha varit anställda under en del av året och sedan slutat och fått ålderspension, de kan också ha varit anställda hela året.

Tabell 4.1 – Antal anställda vid årets början 2013 och som är 67 år eller äldre

År	Kvinnor	Män	Summa
2008	202	451	653
2009	299	506	805
2010	383	679	1 062
2011	462	683	1 145
2012	488	761	1 249
2013	570	774	1 344
Förändring från föregående år	+16,8 %	+1,7 %	+7,6 %

Det är fler män än kvinnor som är anställda vid 67 år eller senare. Kvinnorna har däremot den största procentuella ökningen (182 procent) mellan åren 2008 och 2013. Mer än hälften av dessa män och kvinnor som är 67 år eller äldre tillhör cofog-gruppen utbildning.

Diagram 4.1 – Fördelning av anställda som är 67 år eller äldre per löneintervall och kön

År 2013 var det nästan lika stor andel kvinnor med månadslön upp till 25 000 kronor som andel män med månadslön 40 000 kronor eller mer. 40 procent av kvinnorna hade en månadslön på 31 000 kronor eller mer medan 40 procent av männen hade en månadslön på 41 000 kronor eller mer.

Av de som under 2013 var aktiva i åldern 67 år eller äldre beviljades 77 procent ålderspension under året. De flesta av dessa beviljade ålderspensioner började betalas ut månaden efter att personerna fyllde 67 år, de stannade alltså så länge som de hade rätt till enligt lag.

Tabell 4.2 – Antal nya utbetalda ålderspensioner vid 67 år eller äldre

År	Kvinnor	Män	Summa
2008	168	338	506
2009	241	446	687
2010	283	539	822
2011	350	527	877
2012	374	578	952
2013	440	597	1 037
Förändring från föregående år	+18 %	+3 %	+9 %

Av de som under 2013 tog ut sin ålderspension i den här åldersgruppen, var det 11 procent som haft en beviljad delpension före 65 år vilket är lika stor andel som föregående år.

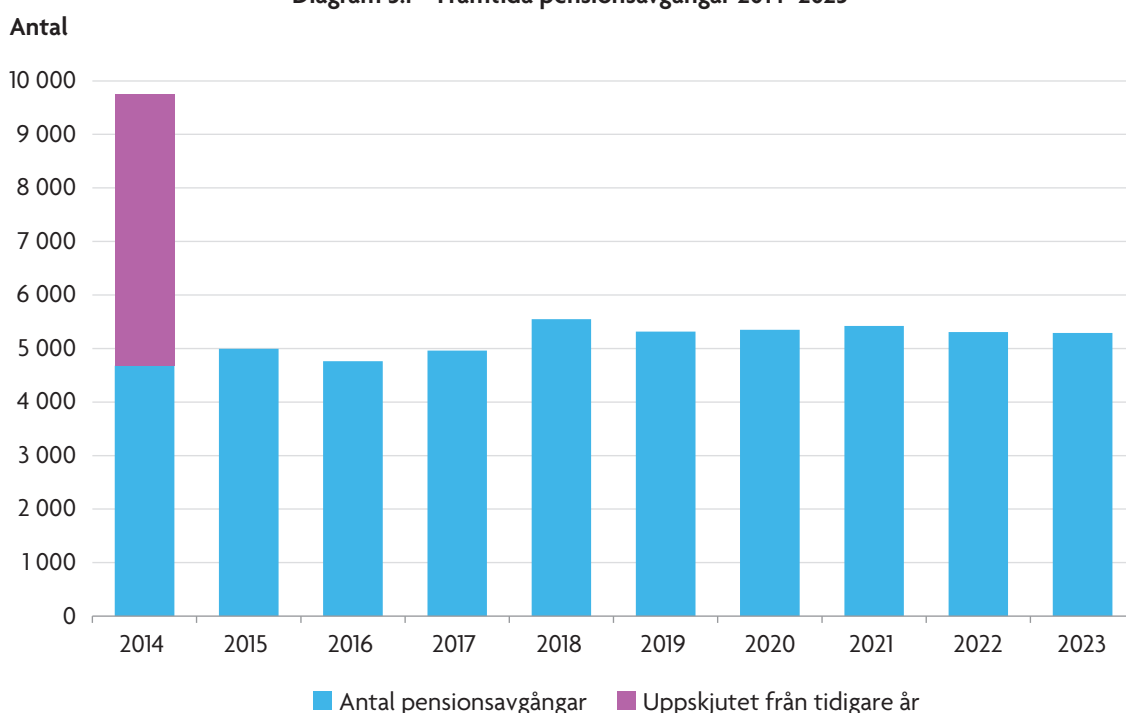
5. Framtida pensionsavgångar

Underlaget för beräkningar i det här avsnittet är baserat på de individer som var anställda inom statsförvaltningen den 31 december 2013. SPV har uppgifter om deras pensionsåldrar och om de eventuellt har rätt att gå i pension före 65 år enligt övergångsbestämmelser. De framtida pensionsavgångarna är beräknade under följande antaganden:

- Den anställde slutar arbeta vid den ordinarie pensionsåldern eller vid den tidigaste tidpunkten som är möjlig enligt exempelvis övergångsbestämmelser (öb).
- Om arbetstagaren har dubbla anställningar med olika pensionsåldrar slutar han eller hon vid den tidigast möjliga tidpunkten.

Om den anställde redan har uppnått pensionsåldern eller har rätt att gå i pension enligt övergångsbestämmelser och fortfarande är anställd antar vi att han eller hon går i pension under 2014.

Diagram 5.1 – Framtida pensionsavgångar 2014–2023

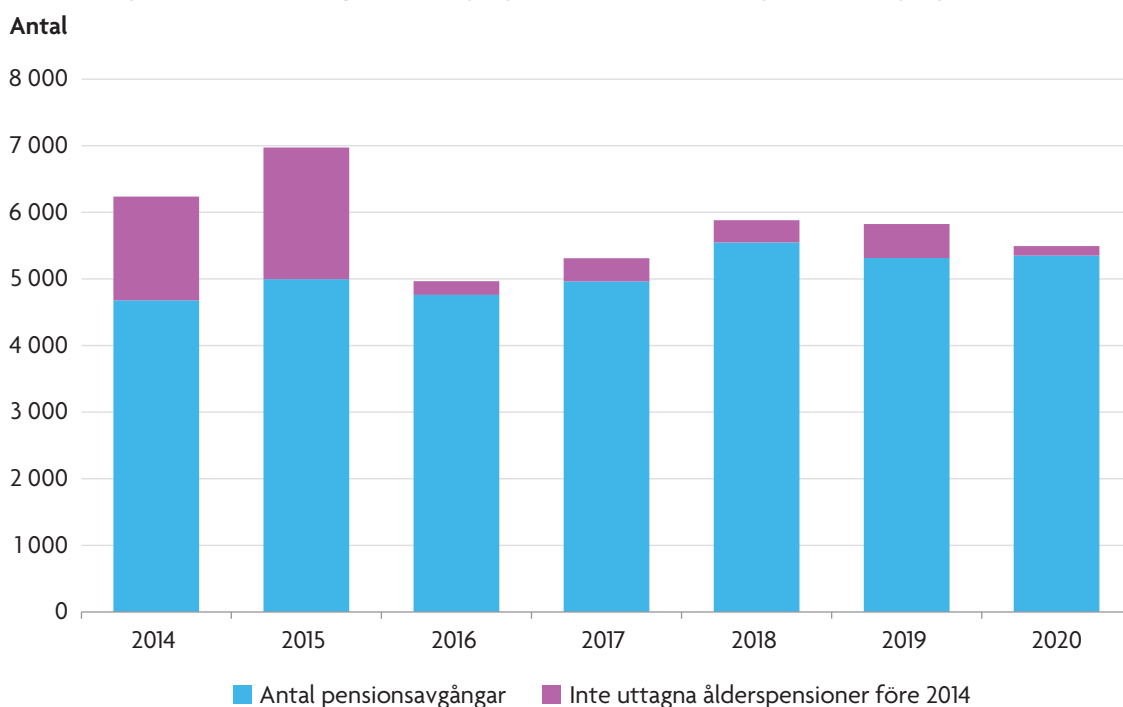

I början av 2014 hade drygt 5 000 anställda inte tagit ut sin ålderspension trots att de hade möjlighet till det.

Det var drygt 5 000 individer som i slutet av 2013 hade uppnått sin pensionsålder eller som hade rätt att avgå med ålderspension enligt övergångsbestämmelser men som fortfarande inte hade tagit ut sin ålderspension. Denna siffra är ackumulerade över tid och visas i den röda stapeln i diagrammet ovan. Enligt lag har vi rätt att arbeta kvar hos arbetsgivaren tills vi är 67 år och under 2014 kommer knappt 1 600 av de aktiva att bli 67 år eller äldre.

Om man antar att de 5 000 som inte har tagit ut sin ålderspension i slutet av 2013 går i pension när de fyller 67 år, ser fördelningen av framtida pensionsavgångar ut enligt följande diagram. I diagrammet har vi inte inkluderat de som kommer att skjuta upp sin ålderspension under 2014 till 2023 utan enbart antagit att de som hittills skjutit upp sin ålderspension kommer att gå i pension när de fyller 67 år.

Diagram 5.2 – Framtida pensionsavgångar 2014-2020 med antagande om avgång vid 67 år

De två första åren 2014 och 2015 tillkommer cirka 1 700 per år av framtida pensionsavgångar om vi antar att de individer som inte har gått i pension före 2014 gör det när de blir 67 år samt att de som är äldre än 67 år går i pension under 2014.

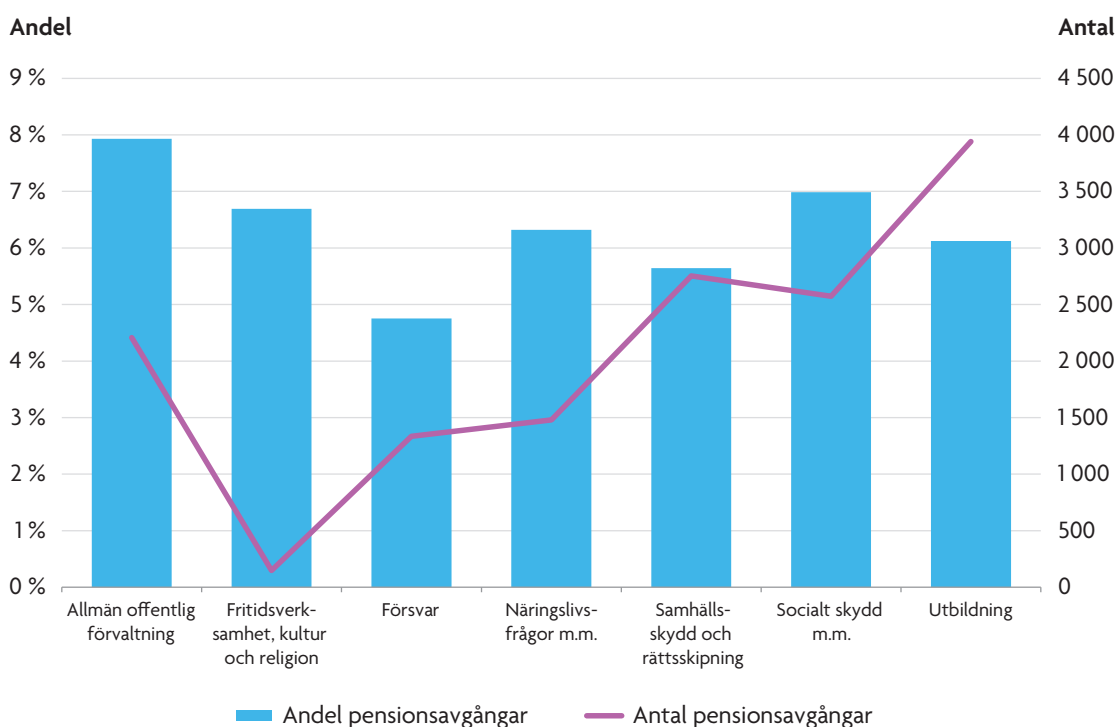
Av dem som 2013 uppnådde sin pensionsålder, var det cirka 2 600 personer (54 procent) som valde att inte ta ut sin ålderspension.

Tabell 5.1 – Andel som inte tar ut sin pension av de som under året uppnår sin pensionsålder

	2010	2011	2012	2013
Andel	50 %	51 %	53 %	54 %

Andelen som inte går i pension under det år de uppnår sin pensionsålder har ökat från 2010 till 2013. 2010 valde varannan att inte ta ut pensionen under året och 2013 var det mer än varannan som inte tog ut sin pension.

Diagram 5.3 – Pensionsavgångar 2014–2016 för respektive cofog-grupp

Staplarna i diagram 5.3 visar andelen pensionsavgångar i förhållande till antal aktiva. Linjen visar antal pensionsavgångar.

De kommande tre åren är det drygt 14 000 individer som uppnår sin pensionsålder inklusive de som har rätt till ålderspension före 65 år enligt övergångsbestämmelser.

Inom allmän offentlig förvaltning förväntas knappt 8 procent (2 200 individer), av de aktiva att gå i pension under de kommande 3 åren. Försvaret har den lägsta andelen av förväntade pensionsavgångar medan arbetsgivarna inom utbildning har de flesta i absoluta tal vilket är nästan 4 000 individer.